

คำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ 33 /2560

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560

ตามที่คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้กำหนดจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560 ขึ้น ในวันที่ 29 มิถุนายน 2560 ณ โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน จังหวัดเพชรบุรี นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพิจารณาผลงานทางวิชาการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีคุณภาพ ทางวิชาการ และมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการตั้งตำแหน่งและรายนาม ดังต่อไปนี้

1	รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	ประธานกรรมการ
2	รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์	กรรมการ
3	รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	กรรมการ
4	รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช	กรรมการ
5	รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ชาติานิติ	กรรมการ
6	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ร้อยโทหญิง ดร.เกิดศิริ เจริญวิศาล	กรรมการ
7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	กรรมการ
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล	กรรมการ
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเงิน ชื้อภักดี	กรรมการ
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจรรย์	กรรมการ
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	กรรมการ
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนิษฐ์ รัตนพงศ์ภิญโญ	กรรมการ
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทร์ทิพย์	กรรมการ
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง	กรรมการ
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสสินี บุญมีศรีสง่า	กรรมการ
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา ศิริพิศ	กรรมการ
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิยา บังเมฆ	กรรมการ

18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม	กรรมการ
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์	กรรมการ
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิภา พจน์วาที	กรรมการ
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว	กรรมการ
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทร์พงศ์	กรรมการ
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริชัย ดีเลิศ	กรรมการ
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรินทร์ เทวดา	กรรมการ
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโรบล	กรรมการ
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสราภรณ์ ทนุผล	กรรมการ
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตศักดิ์ พุดจรรยา	กรรมการ
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร	กรรมการ
29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนภุต สังข์เฉย	กรรมการ
30	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณพนนธ์ หอมสุต	กรรมการ
31	ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล	กรรมการ
32	อาจารย์ ดร. ปิยะพงษ์ จันทร์ใหม่มูล	กรรมการ
33	อาจารย์ ดร.เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต	กรรมการ
34	อาจารย์ ดร.เมษธาวิณ พลโยธี	กรรมการ
35	อาจารย์ ดร.โอชัญญา บัวธรรม	กรรมการ
36	อาจารย์ ดร.กฤษฎา พรประภา	กรรมการ
37	อาจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกต	กรรมการ
38	อาจารย์ ดร.จิราภา พึ่งบางกรวย	กรรมการ
39	อาจารย์ ดร.ชวนชื่น อัครคะวณิชชา	กรรมการ
40	อาจารย์ ดร.ณัฐนา ลีพหรัตนรักษ์	กรรมการ
41	อาจารย์ ดร.ดวงกมล บุญแก้วสุข	กรรมการ
42	อาจารย์ ดร.นพรัตน์ บุญเพียรผล	กรรมการ
43	อาจารย์ ดร.นฤมล อรุโณทัย	กรรมการ
44	อาจารย์ ดร.ประเมษฐ์ บุญนำศิริกิจ	กรรมการ
45	อาจารย์ ดร.ประไพพิมพ์ สุธีวสินนนท์	กรรมการ
46	อาจารย์ ดร.ปริญญา หุ่นโพธิ์	กรรมการ
47	อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ สิริประเสริฐศิลป์	กรรมการ
48	อาจารย์ ดร.พนัชกร สิมะขจรบุญ	กรรมการ
49	อาจารย์ ดร.พลอย สุดอ่อน	กรรมการ
50	อาจารย์ ดร.ภพ สวัสดิ์	กรรมการ
51	อาจารย์ ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์	กรรมการ
52	อาจารย์ ดร.ภาสนันทน อัครวิทย์	กรรมการ

53	อาจารย์ ดร.รักษนก โสภาศิต	กรรมการ
54	อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ จันทร์ชนะกุล	กรรมการ
55	อาจารย์ ดร.วงศ์ลัดดา วีระไพบุลย์	กรรมการ
56	อาจารย์ ดร.ศิระ ศรีโยธิน	กรรมการ
57	อาจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล	กรรมการ
58	อาจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี	กรรมการ
59	อาจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์	กรรมการ
60	อาจารย์ ดร.อรรถพงษ์ พิระเชื้อ	กรรมการ
61	อาจารย์ ดร.อรุณี ยศบุตร	กรรมการ
62	อาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ	กรรมการ
63	อาจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทธินันท์	กรรมการ
64	อาจารย์รชกร วชิรสิโรตม	เลขานุการ
65	นางสาวสุนิสา วงศ์ประทุม	ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2560 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2560

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ 47 /2560

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560 (เพิ่มเติม)

ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ 33/2560 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ
ฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 5 ประจำปี 2560 ไปแล้วนั้น และเพื่อให้การดำเนินงานด้านการพิจารณาผลงานทางวิชาการ เป็นไปด้วยความ
เรียบร้อย มีคุณภาพทางวิชาการและมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ
(เพิ่มเติม) จำนวน 8 ราย ดังนี้

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม รัตนโชติ	กรรมการ
2	อาจารย์ ดร.จันทิมา บรรจงประเสริฐ	กรรมการ
3	อาจารย์ ดร.ฐิติมา เวชพงศ์	กรรมการ
4	อาจารย์ ดร.เปรมฤดี จิตรเกื้อกุล	กรรมการ
5	อาจารย์ ดร.พงศ์สฎา เฉลิมกลิ่น	กรรมการ
6	อาจารย์ ดร.ระบิล พันภัย	กรรมการ
7	อาจารย์ ดร.วัชระ เวชประสิทธิ์	กรรมการ
8	อาจารย์ ดร.วิไลวรรณ สิริโรจนพุดิ	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 27 มีนาคม 2560 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)
คณบดีคณะกรรมการจัดการ

วิถีชีวิตและการสร้างอัตลักษณ์ตลาดน้ำของชุมชนริมคลองบางหลวง

CULTURE AND IDENTITY OF COMMUNITIES KHLONG BANG LUANG FLOATING MARKET

จิตพนธ์ ชุมเกต¹ นภาพร สำน้อย² และ พรพรรณ สันตยานนท์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ของคนในชุมชนริมคลองบางหลวง โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลกับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนริมคลองบางหลวง จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball) และใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. แบบสัมภาษณ์ แบ่งประเด็นสำคัญ 5 ประเด็น คือ ความเป็นมา การดำเนินชีวิต กลุ่มลูกค้า/นักท่องเที่ยว การสร้างอัตลักษณ์/รูปแบบการนำเสนอ และ อุปสรรค/แนวทางพัฒนา 2. ตัวผู้วิจัยซึ่งต้องมีการเตรียมตัวด้านการศึกษา ข้อมูลทั่วไป รูปแบบการดำเนินงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เตรียมคำถามการวิจัยเป็นคำถามปลายเปิด และใช้แบบบันทึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ผลการวิจัยพบว่าตลาดน้ำคลองบางหลวงแห่งนี้ ปัจจุบันเปลี่ยนไปจากอดีตมาก แต่ชุมชนคลองบางหลวงก็ยังคงไว้ถึงความเก่าแก่ ด้วยบ้านของชาวบ้านที่อยู่ติดริมคลองซึ่งล้วนแต่เป็นบ้านไม้ ใช้ชีวิตอยู่อย่างง่าย ๆ สบาย ๆ บางบ้านก็ปลูกต้นไม้ไว้ริมระเบียง บ้างก็สร้างพื้นที่สำหรับนั่งเล่นยื่นต่อออกไปริมน้ำ และมีร้านค้าแบบเก่า ๆ ให้ได้เห็นกัน ได้สูดกลิ่นไม้ กลิ่นธรรมชาติริมลำคลอง ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ซึ่งตลาดน้ำมีระยะทางสั้น ๆ ไม่ค่อยมีอะไรน่าดึงดูดมากนัก แต่เมื่อไม่นานมานี้ มีบ้านศิลปินได้มาเปิดขึ้นซึ่งบ้านศิลปินนั้นเป็นบ้านไม้สองชั้น มีกิจกรรมให้ร่วมมากมาย ด้วยวิถีชาวบ้านดั้งเดิมอย่างแท้จริง ซึ่งยังคงรักษาไว้ซึ่งวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย และจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของที่นี่ ถ้าใครมาต้องมาชม หุ่นละครเล็ก คลองบางหลวง คณะค่านาย หุ่นละครเล็กมีวิธีการแสดงสอดคล้องกับสภาพสังคมและความนิยม แต่ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรม สร้างความสนุกสนาน สร้างรอยยิ้ม สร้างความประทับใจให้คนดูรู้สึกจดจำ และหวนกลับมาชมอีกครั้ง

คำสำคัญ: วิถีชีวิต, อัตลักษณ์

Abstract

The object of this research was to study the lifestyle and identity of the people in the communities of Khlong Bang Luang. The researchers collected data on people who live in communities Khlong Bang Luang is the 7 persons by Snowball. The research used by the interview. There are five key issues is Background, Way of life, Customers / Visitors, The identity / presentation format and Barriers / Development. Have to be prepared for the general information form operations. And research related to the floating market. The researchers prepared a research question was open-ended questions. And record form Observation without participation (Non-participant Observation) The findings indicated that in nowadays, it's changed from the past. But the Klang Bang Luang community is still preserved, With the

¹ อาจารย์ ดร.ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

villagers' houses next to the canal, they are all wooden houses. Easy life. Some houses plant trees on the balcony. Some of the living space extends out to the water. And there are old fashioned shops. To feel smell of nature along the canal. Relax with short floating market. Nothing is very attractive. But lately An artist's house has opened up, The artist's house is a two storeys of wooden house. There are many activities to attend. With a folkways genuine, It still maintains a simple lifestyle. And identity is if people comes to visit is the Thai puppet theater corps Kumnai, Small puppets have communication to show according with social and popularity. But still retain the culture can make it fun, make a smile, make people feel impressed. And back to visit again.

Keywords: Lifestyle Identity

1. บทนำ

จากการสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย พ.ศ.2555 สำนักงานสถิติแห่งชาติร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวพบว่าการเดินทางไปท่องเที่ยวในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ร้อยละ 17.2 และกิจกรรมที่ทำระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวพบว่ามีการทำกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 18.9 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556) เมื่อเทียบกับการเดินทางท่องเที่ยวในภาคอื่น ๆ แล้วถือว่าได้รับความสนใจน้อยมากกว่าภาคอื่น ๆ การท่องเที่ยวโดยชุมชนถูกคาดหวังว่าเป็นวิธีการจัดการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่มีศักยภาพ โดยเน้นการสร้างศักยภาพของคนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและสนับสนุนการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้มีความสมดุลกับภูมิปัญญา อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันก็เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจชุมชนของคนในท้องถิ่นอีกด้านหนึ่งด้วย (สินธุ์ สโรบล และคณะ, 2545, หน้า 1)

การท่องเที่ยวในชุมชน การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเชิงวัฒนธรรมได้รับความนิยมน้อย ซึ่งในประเทศไทย จังหวัดกรุงเทพฯ โดยเฉพาะฝั่งธนบุรีเติบโตบนพื้นฐานของความเป็นเมืองคลองเมืองน้ำ จนได้รับสมญานามจากชาวตะวันตกว่าเป็น “เวนิสของตะวันออก” เทียบได้กับเมืองเวนิสของประเทศอิตาลี ปัจจุบันสภาพความเป็นเมืองคลองเมืองน้ำจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ก็ยังมีคลองบางสายที่ยังคงร่องรอยของชีวิตชาวสวนชาวน้ำให้เราได้ย้อนรำลึกถึง และจินตนาการสภาพความร่มรื่น บริบูรณ์ ของกรุงเทพฯ ในอดีต (กุศล เอี่ยมอรุณ, 2542, หน้า 49) เรือนร้านริมน้ำหลายแห่งปิดตัวลง คนค้าขายโยกย้ายที่ทำกินจากริมคลองใหญ่ไปอยู่ริมถนนใหญ่ เรือนแพเรือนไม้สวย ๆ หายไปกลายเป็นตึกอาคารแบบใหม่ที่หาศิลปะไม่ค่อยได้ พร้อมกับเปลี่ยนแปลงมากมาย ข้าวของที่เคยซื้อเคยขายก็ถูกทิ้งขว้าง ไม่มีใครสนใจเก็บเป็นหลักฐาน จนเมื่อนึกถึงอดีตจึงพบว่าหลายอย่างหายไปแล้ว (เอนก นาวิกมูล, 2552, หน้า 5)

ชุมชนในกรุงเทพฯ มีเสน่ห์ มีอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สาระสำคัญของความหมายของอัตลักษณ์จึงหมายถึงจิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกส่วนรวมในระดับสังคม ที่เกิดจากการนิยามว่าตัวเองคือใคร ความเป็นมาอย่างไร แตกต่างจากคนอื่นกลุ่มอื่นอย่างไร และใช้อะไรเป็นเครื่องหมายในการแสดงออกอัตลักษณ์ ดังกล่าว (ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2553, หน้า 20) การเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่เพื่อสร้างหรือแสดงตัวตนและเอกลักษณ์นั้นจะเคลื่อนไหวในลักษณะที่คัดค้านและสร้างขีดจำกัดให้กับอำนาจรัฐ โดยมีพื้นที่สาธารณะเป็นฐานการเคลื่อนไหวและปฏิบัติการทางการเมืองการสื่อสารในประชาสังคม โดยมีจุดหมายสำคัญอยู่ที่การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและพัฒนาทางเลือกสำหรับ

วิถีชีวิตเพื่อสร้างนวัตกรรมทางวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์วิถีชีวิตแบบใหม่สำหรับเป็นทางเลือกในการดำรงชีวิต (ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2548, หน้า 34) ทำให้ในแต่ละชุมชนมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันเพื่อสร้างความโดดเด่นให้กับชุมชนของตน

อัตลักษณ์ของชุมชนที่มีมาแต่อดีตหรือเพิ่งสร้างขึ้นมาก็ล้วนมีเสน่ห์ในรูปแบบของตน ในอดีตรูปแบบการคมนาคมของประเทศไทยเป็นการคมนาคมทางน้ำ อาศัยเรือเป็นพาหนะในการสัญจรไปตามเส้นทางธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำและลำคลองที่มีอยู่ทั่วไป ในการขนส่งสินค้าและเดินทาง (กุลยา วิวิตเสวี, 2550, หน้า 255) ซึ่งในปัจจุบันได้ใช้เส้นทางสัญจรเป็นถนนที่มีความสะดวกกว่าแทน จึงทำให้เส้นทางสัญจรทางน้ำมีความสำคัญน้อยลง การค้าขายทางน้ำหรือตลาดน้ำหายากและไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก เพราะผู้คนหันไปเดินซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้าหรือตลาดนัดกันมากกว่าตลาดน้ำ เนื่องจากความสะดวกในการเดินทาง และเห็นถึงความสำคัญของวิถีชีวิตของคนในชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิถีชีวิตและการสร้างอัตลักษณ์ตลาดน้ำของชุมชนริมคลองบางหลวง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของคนในชุมชนริมคลองบางหลวง
- 2.2 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของตลาดน้ำคลองบางหลวง

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลกับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนริมคลองบางหลวง โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball) โดยกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชน และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยจำนวนผู้ที่ให้สัมภาษณ์จำนวน 7 คน

เครื่องมือในการทำวิจัย

แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็นประเด็นสำคัญ 5 ประเด็น คือ ความเป็นมา การดำเนินชีวิต กลุ่มลูกค้า/นักท่องเที่ยว การสร้างอัตลักษณ์/รูปแบบการนำเสนอ อุปสรรคและแนวทางพัฒนา

ตัวผู้วิจัยซึ่งต้องมีการเตรียมตัวด้านการศึกษา ข้อมูลทั่วไป รูปแบบการดำเนินงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตลาดน้ำ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เตรียมคำถามการวิจัยเป็นคำถามปลายเปิด และใช้แบบบันทึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยมีอุปกรณ์ที่ช่วยในการเก็บข้อมูลเช่น ปากกา ดินสอ สมุดจดบันทึก เทปอัดเสียง กล้องถ่ายรูป เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยสังเกตการณ์ที่ผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยสังเกตเหมือนกับเป็นคนข้างนอก โดยไม่ต้องการให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกทราบ เพราะอาจทำให้พฤติกรรมผิดไปจากปกติได้และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ หรือข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาดีที่สุด หรือมีความเกี่ยวข้องมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และถอดการบันทึกเสียงจากเครื่องบันทึกเสียงออกมาในรูปแบบของข้อความ เพื่อจัดกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และตีความข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ต่อไป

4. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล หลังจากที่ ได้เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนสำคัญในการทำวิจัยคือการตรวจสอบข้อมูล ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) ทั้งการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านแหล่งข้อมูลที่แตกต่าง ด้านการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non- Participant Observation) (สุภางค์ จันทวานิช, 2552) โดยพิจารณาจาก ช่วงเวลา และบุคคลที่แตกต่างกันและใช้การตรวจสอบสามเส้า (Investigator Triangulation) (ชาย โพธิ์สิตา, 2556) ด้านผู้วิจัยที่มีผู้วิจัยที่มีส่วนในการสัมภาษณ์และสังเกตกับผู้ให้ข้อมูลหลัก สำหรับผู้วิจัยที่มีส่วนในการสัมภาษณ์และสังเกตกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อตรวจทานและเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูล

5. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า

5.1 ความเป็นมาของคลองบางหลวง

คลองบางหลวงหรือคลองบางกอกใหญ่ เป็นคลองที่มีมาตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เดิมเคยเป็นแม่น้ำ เจ้าพระยาสายเดิมมาก่อน แต่เพราะเป็นแม่น้ำช่วงที่โค้งอ้อมกินบริเวณกว้าง เวลาแล่นเรือผ่านมาจึงทำให้เสียเวลาในการเดินทางมาก เมื่อสมเด็จพระไชยราชาธิราชพระมหากษัตริย์ ในแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาจึงโปรดเกล้าฯ ให้มีการขุดคลองลัดขึ้น ในปี พ.ศ. 2065 เพื่อร่นระยะทางและระยะเวลาสำหรับพ่อค้าต่างชาติที่จะมาค้าขายเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับอาณาจักรอยุธยา

คลองบางหลวงนั้นเดิมชื่อว่า คลองบางข้าหลวง เนื่องจากข้าราชการขุนนางต่าง ๆ อาศัยอยู่ริมคลองเป็นจำนวนมากจึงทำให้ชาวบ้านที่ผ่านไปผ่านมาเรียกว่า “คลองบางข้าหลวง” จนเพี้ยนมาเป็นคลองบางหลวงจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งในสมัยยุคที่ตลาดน้ำคลองบางหลวงยังรุ่งเรือง จะมีร้านทองและร้านค้ามากมายตั้งอยู่เรียงราย ปัจจุบันชาวบ้านได้ปรับปรุงบ้านทำเป็นร้านค้าไว้ให้นักท่องเที่ยว แต่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่บ้านแถวนี้ เพราะที่นี่ยังคงเงียบสงบและคนไม่พลุกพล่าน ซึ่งคลองบางหลวงในปัจจุบันนั้นถือเป็นเส้นทางสัญจรและระบายน้ำ และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างมาก

5.2 วิถีชีวิตของคนในชุมชนริมคลองบางหลวงและแนวทางพัฒนาตลาดน้ำคลองบางหลวง

ชุมชนริมคลองบางหลวงแห่งนี้มีมากกว่าร้อยปีแล้ว ในอดีตสองข้างทางริมคลองบางหลวงเป็นคล้ายตลาดสด ชาวบ้านที่อาศัยจะนำผัก นำปลามาขายเต็มสองข้างทางบริเวณหน้าบ้านเกือบทุกหลัง เนื่องจากยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ลูกหลานเริ่มมีความรู้กันมากขึ้น จึงทำให้เด็กรุ่นใหม่หันไปประกอบอาชีพอื่น การค้าขายริมคลองจึงค่อย ๆ หายไป จากเดิมที่เดินทางด้วยเรือเป็นส่วนใหญ่ พอมีการตัดถนนเข้ามา การใช้เรือในการเดินทางก็ค่อย ๆ หายไป

เนื่องจากว่าการเดินทางด้วยถนนสะดวกและรวดเร็วกว่า ชาวบ้านที่ขายของส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถทำงานหนักได้ จึงมาขายของที่มีระยะเวลาการเก็บที่นาน เช่น อาหารปลา ของกินเล่นต่าง ๆ ของเล่นโบราณ เป็นต้น เป็นการสร้างรายได้เล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อคลายเหงา ส่วนวัยกลางคนก็จะขายอาหารเช่น ก๋วยเตี๋ยว กวยจั๊บ ผัดไทย เป็นต้น เพื่อสร้างรายได้หลักให้กับครอบครัว ถึงในปัจจุบันวิถีชีวิตจะเปลี่ยนไปมากแค่ไหน แต่ชุมชนริมคลองบางหลวงก็ยังคงไว้ถึงความเก่าแก่ ด้วยบ้านของชาวบ้านที่อยู่ติดริมคลองซึ่งล้วนแต่เป็นบ้านไม้ พื้นหน้าบ้านก็เป็นพื้นไม้ยังคงไว้ซึ่งความเก่าแก่ดั้งเดิมเอาไว้ ใช้ชีวิตอยู่อย่างง่าย ๆ สบาย ๆ ปราศจากความเร่งรีบวุ่นวายแม้ว่าจะเป็นชุมชนที่อยู่ในเมืองใหญ่ก็ตาม บางบ้านก็ปลูกต้นไม้ไว้ริมระเบียง บ้างก็สร้างพื้นที่สำหรับนั่งเล่นยื่นต่อออกไปริมน้ำ และมีร้านค้าแบบเก่าๆ ให้ได้เห็นกัน เช่น ร้านตัดผมผู้ชาย ร้านทำผม ร้านกาแฟโบราณ ร้านขายของชำ ร้านขายของเล่นโบราณ เป็นต้น ได้สูดกลิ่นไม้ กลิ่นธรรมชาติริมลำคลอง ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย เหมาะสำหรับการมาพักผ่อนในวันสบาย ๆ

คลองบางหลวงไม่ได้มีเพียงแค่อุตสาหกรรมน้ำที่นำเสนออย่างเดียวนั้น แต่ยังเป็นคลองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามวิถีชีวิตที่เรียบง่ายนี้ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของผู้คนมากนัก เนื่องจากยังไม่มี การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอและจริงจัง ชาวชุมชนแห่งนี้จึงเร่งพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกจุดหนึ่ง ชาวชุมชนแห่งนี้เกิดแนวคิดว่าจะจัดกิจกรรมนั่งเรือชมริมสองฝั่งคลองเพิ่มเติมด้วย เนื่องจากทุกวันนี้มีนักท่องเที่ยวต่างชาตินั่งเรือผ่านไปมาเป็นระยะ ๆ แต่ยังไม่ค่อยมีจุดขึ้นลงเรือเป็นหลักแหล่ง ดังนั้น ชาวชุมชนแห่งนี้จึงเห็นโอกาสที่จะพัฒนาคลองบางหลวงให้มีกิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อชมวิถีชีวิตริมสองฝั่งคลอง และวัดต่าง ๆ ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

5.3 การสร้างอัตลักษณ์ของตลาดน้ำคลองบางหลวง

เนื่องจากตลาดน้ำคลองบางหลวงเป็นตลาดที่มีระยะทางสั้น ๆ ร้านค้าน้อย ใช้ชีวิตเรียบง่าย สงบ ไม่ค่อยมีอะไรโดดเด่นมากนัก จึงทำให้ไม่เป็นที่ต้องตาต้องใจนักท่องเที่ยวมากเท่าที่ควร แต่ในปัจจุบันได้สร้าง “บ้านศิลปิน” เกิดขึ้นมา โดยเป็นบ้านเก่าของ “ตระกูลรักสำรวจ” ทายาทรุ่นสุดท้าย ซึ่งได้ขายบ้านหลังนี้เพื่อปรับปรุงให้เป็นสถานที่แสดงงานศิลป์ และเป็นที่พักของของกลุ่มศิลปินที่รักงานศิลปะ บ้านศิลปินเป็นอาคารไม้ทรงมะนิลา รูปตัวแอล ถือเป็นบ้านไม้แห่งแรกที่ปลูกชีวิตให้ชุมชนริมคลองบางหลวงให้กลับมาคึกคักอีกครั้ง ทำให้ชุมชนแห่งนี้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ในบ้านศิลปินนั้น ด้านในจะพบกับศิลปะมากมายที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยได้เป็นอย่างดี เดินเข้ามาภายในจะเห็นพระเจดีย์ทรงระฆังคว่ำย่อมุมสิบสองที่เป็นหนึ่งในสี่ของเจดีย์ทั้งหมดที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตั้งตระหง่านอยู่กลางบ้าน เป็นที่รวมตัวกันของกลุ่มศิลปินที่รักงานศิลปะ รวมทั้งหุ่นละครเล็กคลองบางหลวง คณะทำนายน เป็นหนึ่งกลุ่มศิลปินที่สร้างสีสันให้บ้านหลังนี้เป็นจุดเด่น และเป็นจุดขายของสถานที่แห่งนี้ก็ว่าได้ ตัวบ้านมีด้วยกัน 2 ชั้น ชั้นบนจะมีการจัดแสดงภาพวาดต่าง ๆ และอุปกรณ์เครื่องใช้ในสมัยก่อน บรรยากาศที่ดูสบายตา และผ่อนคลายเป็นอย่างมาก มีที่นั่งพักผ่อนชั้นบนด้วย แล้วยังสามารถชมการแสดงหุ่นละครเล็กข้างบนได้ด้วย และภายในบ้านศิลปินแห่งนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ อีก เช่น มีร้านกาแฟให้คลายร้อน จิบไปพร้อม ๆ กับดูการแสดง มีเขียนโปสการ์ด มีการเพนต์หน้ากาหุนมาน การทำภาพพิมพ์ เป็นต้น ซึ่งเจ้าของบ้านศิลปินปรับพื้นที่บางส่วนภายในบ้านเพื่อจัดการแสดงหุ่นละครเล็กให้ชมกันฟรี ๆ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชน และยังเป็น การร่วมเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้ชาวต่างชาติได้ ในการแสดงหุ่นละครเล็กนี้ได้ปรับเปลี่ยนการแสดงให้ทันสมัยและ ความนิยม แต่ก็ยังคงความเป็นวัฒนธรรมของไทยอยู่ มีกลยุทธ์ในการนำเสนอที่แปลกใหม่ มีการนำหุ่นมาเล่นกับนักท่องเที่ยวอย่างสนุกสนาน เพื่อสร้างรอยยิ้มและความสุขให้กับนักท่องเที่ยวได้

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นพบว่าวิถีชีวิตของคนในชุมชนริมคลองบางหลวง ในอดีตบ้านสองข้างทางเป็นตลาด และร้านค้าเกือบทุกหลัง ชายผักบ้าง ชายของสดบ้าง ในแม่น้ำลำคลองยังมีสัตว์น้ำมากมาย ทุกคนใช้ชีวิตเรียบง่าย มีความเป็นครอบครัว แบ่งปัน ช่วยเหลือกัน การเดินทางจะใช้เรือเป็นส่วนใหญ่ และการใช้ชีวิต จะใช้น้ำคลองเป็นส่วนใหญ่ในการอาบน้ำ ซักผ้า ล้างจาน หุงข้าว เป็นต้น เนื่องด้วยน้ำคลองในอดีตสะอาด และน้ำคลองนั้นยังเป็นสรวายน้ำให้ฝักวายน้ำกันอีกด้วย แตกต่างกับปัจจุบัน ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ความเจริญ เทคโนโลยีเริ่มเข้ามา มีการตัดถนนเพื่อการสัญจรทางบกได้สะดวกขึ้น การเดินทางทางเรือก็เริ่มหายไป มีการขุดคลอง ปลูกที่มีอยู่ก็หายไป และการค้าขายสมัยนี้ก็เปลี่ยนจากชายของสดที่ไม่สามารถเก็บไว้ได้ มาเป็นของที่สามารเก็บไว้ได้ เช่น อาหารปลาของเล่น ของโบราณ เป็นต้น เนื่องจากส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเป็นชาวต่างชาติ และคนไทยบางส่วน ซึ่งเขาจะเที่ยวกันในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ ส่วนวันอื่น ๆ จะไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยว จึงทำให้ขายไม่ค่อยได้ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรุวรรณ ข้าเพชร และคณะ (2553) ในชื่อหัวข้อวิจัยว่า โครงการสายน้ำ: สายชีวิตและวัฒนธรรมคนริมน้ำที่บอกว่าสายน้ำเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตให้ทุกชีวิตในตลาดชะโด สามารถดำรงอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข สายน้ำเป็นทั้งแหล่งอาหาร แหล่งนันทนาการ และแหล่งวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ในอดีตใช้การสัญจรทางน้ำเป็นหลัก ไม่ว่าจะไปที่ไหนก็จะใช้เรือเป็นส่วนใหญ่ การใช้ชีวิตในแต่ละวันก็ใช้น้ำจากคลอง เช่น ซักผ้า ล้างจาน อาบน้ำ เป็นต้น

เนื่องด้วยตลาดน้ำคลองบางหลวงเป็นตลาดที่มีระยะทางสั้น ๆ ร้านค้าน้อย ไม่ค่อยมีอะไรน่าดึงดูดมากนัก แต่เมื่อไม่นานมานี้ มีบ้านศิลปินได้มาเปิดขึ้น ซึ่งบ้านศิลปินนั้นเป็นบ้านไม้สองชั้น กลางบ้านโดดเด่นด้วยเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง มีมุมพักผ่อนจิบกาแฟ เขียนโปสการ์ด มีการเพนต์หน้ากาก การทำภาพพิมพ์ หรือสามารถเดินชมภาพวาดบนชั้นสองของตัวบ้านได้อีกมีอาหารที่ชาวบ้านลองเรือมาขาย มีให้อาหารปลา ด้วยวิถีชาวบ้านดั้งเดิมอย่างแท้จริง ซึ่งยังคงรักษาไว้ซึ่งวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย และจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของที่นี่ ถ้าใครมาต้องมาชม คือ หุ่นละครเล็ก คลองบางหลวง คณะค่านาย หลายคนอาจจะมองว่าล้าสมัย แต่ที่นี่ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการแสดงให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและความนิยม แต่ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมจึงทำให้หุ่นละครเล็กได้มีการพัฒนาไปอีกขั้น มีกลยุทธ์ในการนำเสนอการแสดงให้มีความแปลกใหม่ สร้างความสนุกสนาน สร้างรอยยิ้มและความสุขให้กับคนดูได้ ในช่วงเวลาของการพักผ่อนสั้น ๆ แต่สามารถสร้างความประทับใจให้คนดูรู้สึกจดจำ และหวนกลับมาชมอีกครั้ง จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล ชมหวาน (2557) ในชื่อหัวข้อวิจัยว่า อัตลักษณ์ของชุมชนตลาดโบราณบางพลีจังหวัดสมุทรปราการที่บอกว่า มีแบบแผนอาคารสถาปัตยกรรมแบบโบราณที่ยังคงหลงเหลืออยู่ในสังคมไทย และสามารถดำรงอยู่ท่ามกลางแบบแผนสถาปัตยกรรมแบบใหม่ที่แวดล้อมชุมชนอันแสดงให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ที่ยังคงดำรงอยู่ในชุมชน โดยพบว่าอาคารสถาปัตยกรรมภายในชุมชนมีลักษณะเป็นโครงสร้างไม้ทั้งหมด สอดคล้องในเรื่องของสถาปัตยกรรมที่บ้านศิลปินที่เป็นบ้านไม้ทั้งหลัง ซึ่งยังคงเหลือความเป็นเอกลักษณ์ในอดีตคงเหลืออยู่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอินทรา พงษ์นาค และศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์(2558) ในชื่อหัวข้อวิจัยว่าอัตลักษณ์ชุมชนเมืองโบราณอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่บอกว่า “อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาเมืองโบราณอู่ทองแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ สืบสานวัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิม นำเสนออัตลักษณ์ชุมชนแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ” สอดคล้องในเรื่องของศิลปวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ให้เห็น เช่น การแสดงหุ่นละครเล็ก เป็นต้น และยังเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการสอนเด็ก ๆ เชิดหุ่นละครเล็ก มีภาพวาดให้ศึกษา มีเพนต์หน้ากาก มีให้อาหารปลา มีร้านค้าโบราณ ชายของโบราณ เป็นต้น ซึ่งเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

และด้วยตลาดน้ำแห่งนี้ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของผู้คนมากนัก แม้ว่า 2-3 ปีมานี้จะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ยังไม่มากนัก เนื่องจากยังไม่มี การส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอและจริงจัง ชาวชุมชนแห่งนี้จึงเร่งพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกจุดหนึ่ง โดยมีแนวคิดว่าจะจัดกิจกรรมนั่งเรือชมริมสองฝั่งคลองเพิ่มเติมด้วย เนื่องจากทุกวันนี้มีนักท่องเที่ยวต่างชาตินั่งเรือผ่านไปมาเป็นระยะ ๆ แต่ยังไม่ดึงดูดขึ้นลงเรือเป็นหลักแหล่ง ดังนั้น จึงเห็นโอกาสที่จะพัฒนาคลองบางหลวงให้มีกิจกรรมท่องเที่ยว วิธีชีวิตริมสองฝั่งคลอง และวัดต่าง ๆ ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสุมา บุญกาญจน์ และ ชูวิทย์ สุจฉายา (2558) ในชื่อหัวข้อวิจัยว่าการจัดทำแนวทางอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนดั้งเดิมด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม กรณีศึกษาชุมชนริมน้ำจันทบูรที่บอกว่า การจัดทำแนวทางอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนริมน้ำจันทบูรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจึงเกิดขึ้นเพื่อให้เกิดการวางแผนที่ตอบสนองความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน รวมถึงการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สอดคล้องในเรื่องของการอนุรักษ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวมาแวะชมที่แห่งนี้เพิ่มมากขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

7.1.1 จากผลการศึกษาที่พบว่าตลาดน้ำมีระยะทางที่สั้น ๆ ร้านค้าไม่มากนัก ผู้วิจัยเห็นว่าบรรยากาศไม่เหมาะสมที่จะเป็นตลาดน้ำเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับตลาดน้ำที่อื่น ๆ ในจังหวัดกรุงเทพฯ ดังนั้นควรขยายพื้นที่ และร้านค้าเพิ่มขึ้นให้มากกว่านี้เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

7.1.2 จากผลการศึกษาพบว่า มีขยะบริเวณคลองที่ชาวบ้านอยู่อาศัย ในตลาดน้ำคลองบางหลวงดังนั้นชาวบ้านและนักท่องเที่ยวควรให้ความร่วมมือกันในเรื่องของการรักษาความสะอาด ไม่ให้ทิ้งขยะลงในคลอง เนื่องจากในคลองมีปลาสาวยที่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาให้อาหารปลาซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านได้

7.1.3 จากผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยไม่ค่อยรู้จักตลาดน้ำคลองบางหลวงดังนั้นชาวบ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรประชาสัมพันธ์และนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ให้มากกว่านี้ เพราะนักท่องเที่ยวของตลาดน้ำคลองบางหลวงส่วนใหญ่ คือนักท่องเที่ยวที่เป็นต่างชาติที่เดินทางมาเที่ยวโดยเรือจากท่าหน้า ส่วนนักท่องเที่ยวไทยคือผู้ที่อาศัยอยู่ที่ฝั่งธนบุรีเป็นส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับตลาดน้ำ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ อาทิ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำคลองบางหลวง การศึกษาลักษณะรูปแบบการสร้างอัตลักษณ์ของตลาดน้ำคลองบางหลวงผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งควรนำไปศึกษาด้วยวิธีวิทยาอื่น ๆ รวมทั้งงานวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสร้างการยืนยันข้อค้นพบในเชิงหลักการจากการศึกษาในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา วิจิตเสวี. (2550). บทที่ 10 การคมนาคมขนส่ง. ในคณาจารย์ภาควิชาภูมิศาสตร์, GE 253 ภูมิศาสตร์ประเทศไทย (pp.253-288). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กุลศล เอี่ยมอรุณ. (2542). ฝั่งธนบุรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดี.
- กฤษมา บุญญาญจน์ และ ชูวิทย์ สุขฉายา. (2558) การจัดทำแนวทางอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนดั้งเดิมด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม กรณีศึกษาชุมชนริมน้ำจันทบูร. วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ปีที่ 14 (ฉบับที่ 1), หน้า 1.
- จากรุวรรณ ขำเพชร และคณะ. (2553). โครงการสายน้ำ : สายชีวิตและวัฒนธรรมคนริมน้ำ, วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาย โปธิสิตา. (2556). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์. (2548). รหัสชุมชน (ครั้งที่ 1). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์. (2553). อัตลักษณ์ชุมชน (ครั้งที่ 1). สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นิรมล ชมหวาน. (2557). อัตลักษณ์ของชุมชนตลาดโบราณบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์, ปีที่4 (ฉบับที่ 2), หน้า 8.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). การสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย พ.ศ. 2555. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สินธุ์ สโรบล และคณะ. (2545). การท่องเที่ยวโดยชุมชน : แนวคิดและประสบการณ์. เชียงใหม่ : มิ่งเมืองนวัตน์จำกัด.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อินทิรา พงษ์นาค และศุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์. (2558). ลักษณะชุมชนเมืองโบราณอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรีวารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University, ปีที่ 8 (ฉบับที่ 3), หน้า 511-523.
- เอนก นาวิกมูล. (2552). ตลาดเล็ก ๆ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร.